

Les patrulles veïnals son conseqüència del sistema opressor contra la infància migrant

En els últims dos anys hem vist com veïns i veïnes de diversos municipis de Catalunya surten als carrers per protestar, moltes vegades amb agressions verbals i físiques, en contra de la presència de menors migrants, a qui culpen de la criminalitat i de la suposada escalada d'inseguretat als seus barris.

El Servei d'Atenció i Denúncia de SOS Racisme porta 11 casos assumits en què menors tutelats i joves són objecte d'atacs veïnals o abusos policials. Però també tenim identificades situacions que, tot i no haver estat assumides com a casos, evidencien el racisme al qual es veuen abocats en el marc del sistema de (des)protecció de l'Administració pública:

- 2 atacs violents a centres de menors (amb armes) i 1 atac verbal: Canet de Mar (2019), Badalona (2020) i Sant Just Desvern (2020).
- 4 assetjaments veïnals i escarni públic davant de centres de menors: Canet de Mar (2019), Barcelona (Poble Sec, 2019), Masnou (2019), Castelldefels (2019).
- 4 assetjaments veïnals i escarni públic davant de cases ocupades: Mataró, Premià de Mar, Barcelona (Trinitat Vella), Llançà (2020).
- 3 Atacs violents a habitants de cases ocupades: Mataró, Premià de Mar, Barcelona (Trinitat Vella) (2020).
- 2 atacs violents per seguretat privada de l'estació de Renfe i Rodalies de Catalunya de Plaça Catalunya, Barcelona (2019).
- 1 cas de discurs d'odi punible a grups de Facebook a Barcelona (2019).
- 1 cas d'aplicació de presó preventiva injustificada a Barcelona (2019).
- Situacions d'abusos, maltractaments i discriminacions racistes perpetrades per educadors i direcció de 2 centres de menors diferents.
- Multitud de casos de parades policials per perfil racial.
- Associacions de veïns i patrulles ciutadanes emeten comunicats i mitjans de comunicació publiquen articles en què s'assenyala els joves migrants com a delinqüents, atribuint-los l'autoria de delictes ocorreguts als seus municipis de manera gratuïta.

Partint dels fets més recents succeïts a Mataró, Premià de Mar, Llançà i al districte de la Trinitat Vella de Barcelona, podem extreure un **patró de comportament dels diferents actors** que intervenen en la creació d'aquestes situacions de violència:

1. Els receptors de la violència veïnal i institucional són joves abocats a ocupar un habitatge com a conseqüència del **sistema de desprotecció i exclusió administrativa**.
2. Es realitzen concentracions espontànies convocades per xarxes i canals de comunicació privades davant de l'habitatge. En aquest **grup heterogeni** de persones trobem des de veïns que es limiten a escridassar i a promoure l'**escarni públic**, d'altres que a més emprenen **accions violentes** com l'entrada forçada a l'habitatge amb intenció d'agredir els residents, pedregades, i fins i tot, calar foc a l'immoble. S'identifiquen, a més, grups violents organitzats d'**extrema dreta** que aprofiten les concentracions per manifestar el seu discurs d'odi. Altres fets reportats pels joves assetjats, incloent els joves nascuts al poble, són les gravacions per part de veïns i veïnes als espais públics pel simple fet de ser-hi, i la seva difusió per **grups privats de Whatsapp i Telegram** amb missatges alarmistes o organitzant-se per anar a agredir-los.
3. Els veïns i veïnes justifiquen l'assetjament i escarni per una **sensació d'inseguretat** que segons ells i elles ve provocada per la presència dels joves al municipi. Tot i que Mossos d'Esquadra investiga els

fets delictius reportats i no tenen **cap indicati** que els relacioni amb els joves que ocupen, **els veïns persisteixen en culpabilitzar-los ometent deliberadament la seva presumpció d'innocència**, la qual no s'ometria per igual si aquests joves que són d'origen magrebí o subsaharià fossin blancs.

4. Detectem un **sentiment generalitzat de desatenció policial** per part dels veïns, sensació avalada per representants institucionals, com l'alcalde de Premià de Mar o de Llançà, els quals justifiquen les protestes com a conseqüència de la suposada inacció policial, però sense entrar a qüestionar si els joves són realment culpables.

En l'àmbit de menors tutelats i joves que han migrat i que han passat (o no) pel sistema de protecció de la infància de la Generalitat de Catalunya, la situació és complexa i no es tracta únicament de situacions puntuals de patrulles i assetjament veïnals. Sinó que identifiquem els següents factors estructurals que legitimen i propicien aquesta resposta veïnal:

- **Les institucions no adopten una lògica de protecció**, sinó penal i en comptes d'acollir i cuidar es persegueixen menors infractors. Organismes públics com la Fiscalia de Menors i la DGAIA fan prevaldre la sospita, el càstig i la discriminació en l'accés als drets per damunt de la cura i són els màxims responsables de la situació d'especial vulnerabilitat en què es troben els joves.
- **El discurs d'odi mediàtic** generat pels mitjans de comunicació que estigmatitzen i sobreexposen els joves migrants sols a través d'un relat deshumanitzador i criminalitzador entorn a l'estereotip de l'anomenat "col·lectiu MENA", que es construeix com a problema social.
- **La pressió i persecució policial** que qüestiona la seva simple presència a l'espai públic només per la seva aparença i que els assenjala de manera sistemàtica com a persones perilloses davant de la ciutadania, tot i no haver comès cap delictes. Recordem que les identificacions per perfil racial són il·legals i tenen greus conseqüències, tant psicològiques com administratives, ja que marquen el seus expedients i dificulten la seva regularització.

Des de SOS Racisme volem advertir del perill públic que suposa l'auto-organització de grups de veïns i veïnes en patrulles ciutadanes. **Les patrulles de vigilància no són noves, tampoc l'assetjament contra els grups més vulnerabilitzats, però no hi haurien de tenir cabuda en una societat suposadament democràtica i de dret.** A tall d'exemple, recordem que els cossos de seguretat pública dels EUA tenen el seu origen en les Patrulles d'Esclaus, conegudes al nord com «vigilants de la ciutat» entre el 1700 i el 1800. Aquestes patrulles es formaven per fer complir les lleis contra les persones esclavitzades o natives, i gestionaven conflictes basats en la raça a les colònies.

Quan un acte delictiu el comet una persona blanca, assenyalem aquesta persona de manera individual. Però si l'acte és perpetrat per una persona racialitzada, assenyalem de manera indiscriminada tota la comunitat. Si segons els informes de Mossos d'Esquadra la inseguretat no ha augmentat, i si ho ha fet ha sigut lleugera, i si en la gran majoria els casos de delictes investigats no es connecten amb els nois objectes d'escarni veïnal, **d'on prové aquesta sensació generalitzada d'inseguretat? I per què la persistència en culpabilitzar tot el grup de menors i joves migrants?** Reconeixem el dret de les persones a viure en un entorn segur. Però de quina seguretat estem parlant? **Els comportaments delictius veïnals queden impunes i els mateixos alcaldes justifiquen aquests comportaments, avalant institucionalment l'assetjament arbitrari. On queda el dret a la seguretat d'aquests joves?**

Aquest no és el camí que volen molts dels veïns i veïnes, i és per això que sentim la necessitat d'advertir i frenar l'escalada d'accions violentes, i que les **administracions comencin a qüestionar-se la por que tenen a parlar del racisme inherent i naturalitzat a la societat.** Demanem també que es deixi d'instrumentalitzar políticament els joves, que es treballi en adquirir una mirada més àmplia i humana per donar resposta a aquestes problemàtiques, i que, sobretot, es respectin els seus drets, la seva dignitat i la seva seguretat.